

## СУЧАСНІ ПРИНЦИПИ ПЛАНУВАННЯ КВАРТИР

Вінницький національний технічний університет;

### Анотація

*Розглянуто основні сучасні принципи планування квартир, які спрямовані на підвищення комфорту, функціональності та ефективного використання житлової площі. Описано тенденції раціонального розподілу простору, застосування відкритих планувальних, гнучких та трансформованих рішень, а також вплив технологічних та енергоефективних підходів на якість житла. Матеріал базується на аналізі сучасних досліджень та керівних документів у сфері архітектури та дизайну житла.*

**Ключові слова:** планування квартир; сучасні принципи; open space; зонування; ергономіка; енергоефективність; житловий простір; архітектура.

### Abstract

*The main contemporary principles of apartment planning are considered, aimed at enhancing comfort, functionality, and efficient use of living space. Trends in the rational distribution of space, the use of open layouts, flexible and transformable solutions, as well as the impact of technological and energy-efficient approaches on housing quality, are described. The material is based on the analysis of modern research and guiding documents in the field of architecture and residential design.*

**Keywords:** propane, butane, density, liquefied petroleum gas, the quantitative content of the components.

### Вступ

Сучасні тенденції урбанізації та зростання вартості житла зумовлюють потребу у максимально ефективному використанні кожного квадратного метра квартири [1-3]. Планування житлового простору стає не лише питанням естетики, а насамперед — функціональності, комфорту та відповідності реальним сценаріям життя мешканців [4-6]. Сучасні планувальні рішення враховують зміни способу життя людей, розвиток технологій, підвищені вимоги до ергономіки та зручності. Саме тому в архітектурі все більше уваги приділяється створенню квартир, які можуть адаптуватися до потреб різних категорій користувачів та забезпечувати комфортне середовище для щоденного проживання [7-9].

Метою роботи є висвітлення головних принципів, які визначають підхід до проектування квартир сьогодні, з акцентом на раціональність, комфорт, гнучкість планувальних рішень і застосування сучасних технологій.

### Основні принципи сучасного планування

Одним із ключових принципів сучасного планування квартир є раціональне використання площі. Архітектори прагнуть мінімізувати площі, які не виконують практичної функції, такі як надмірно довгі коридори або темні непридатні кімнати [10-12]. Натомість планування орієнтоване на те, щоб кожен квадратний метр був корисним і працював на потреби мешканця. У невеликих квартирах це особливо важливо, оскільки продумана організація простору дозволяє забезпечити комфорт навіть на мінімальній площі [13-15].

Другим важливим аспектом є поширення відкритих просторів. Концепція open space передбачає об'єднання кухні, вітальні та їдальні в єдине приміщення без зайвих перегородок. Такий підхід створює відчуття простору, забезпечує кращу інсоляцію, полегшує комунікацію між членами сім'ї та дає можливість гнучко організовувати інтер'єр. Водночас відкрите планування потребує продуманого зонування, оскільки в одному приміщенні поєднуються різні функції.

Третім принципом є гнучкість і трансформованість простору. Сучасні квартири дедалі частіше проєктують так, щоб вони могли адаптуватися під різні потреби мешканців. Для цього використовуються мобільні або розсувні перегородки, модульні меблі, складані системи та інші трансформовані елементи. Наприклад, спальне місце може поєднуватися з робочою зоною, а одна кімната — виконувати функції і вітальні, і кабінету. Така гнучкість є відповіддю на реалії, коли у квартирах з обмеже-

ною площею необхідно розмістити кілька різних сценаріїв життя: роботу, відпочинок, навчання, побут.

Ще одним важливим сучасним принципом є функціональне зонування. Навіть у межах одного приміщення створюються окремі зони: робоча, відпочинкова, спальня, побутова. Зонування здійснюється за допомогою різних прийомів — меблів, освітлення, кольорових акцентів, фактур, декоративних перегородок. Це дозволяє організувати простір так, щоб кожна зона виконувала конкретну функцію і водночас гармонійно поєднувалася з іншими.

Важливою складовою сучасного планування є ергономіка, тобто зручність використання приміщень і меблів. Сучасні рішення передбачають оптимальні проходи між предметами інтер'єру, достатній простір для пересування, зручне розміщення меблів і техніки. Окрему роль відіграє природне освітлення — великі вікна, правильна орієнтація кімнат та використання світлих оздоблювальних матеріалів дозволяють візуально збільшити простір і зробити його комфортнішим. Система штучного освітлення також є частиною планування, адже поєднання загального, зонального та декоративного світла забезпечує правильну атмосферу та функціональність.

### Висновки

Сучасні принципи планування квартир ґрунтуються на прагненні створити зручний, адаптивний і ефективний простір для людини. Основними тенденціями є раціональність використання площі, відкритість простору, гнучкість планувальних рішень та застосування технологічних інновацій. Велике значення має також ергономіка, що забезпечує комфортне пересування і правильне використання житлових зон.

Таким чином, сучасне планування квартир поєднує функціональність, технологічність та комфорт, створюючи простір, який відповідає сучасним потребам мешканців і забезпечує високий рівень якості життя.

### СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Features of architectural and planning organization of residential building of the raised density by A. Sydorenko & O. Zhovkva. DOI:10.32782/2415-8151.2023.29-30.15.
2. Ковальський В. П. Сучасні тенденції у зведенні монолітних і цегляних житлових будинків [Текст] / В. П. Ковальський, А. В. Бондар, Г. І. Лисій // Сучасні технології, матеріали і конструкції в будівництві. - 2015. - № 1. - С.106-110.
3. Ефективність впровадження енергоощадних заходів в житлово-комунальному господарстві України [Текст] / О. М. Лівінський, В. П. Очеретний, В. П. Ковальський, А. С. Бойко // Вісник Одеської державної академії будівництва та архітектури. – 2012. – Вип. 45. – С. 115-119.
4. Principles for Achieving Legibility in Residential Spaces by S. Marković. Published in Buildings, 2025.
5. Ковальський В. П. Підвищення ефективності в житлово-комунальному господарстві [Текст] / В. П. Ковальський, В. П. Очеретний, М. О. Постолатій // Матеріали науково-практичної конференції "Енергія. Бізнес. Комфорт", 26 грудня 2018 р. – Одеса : ОНАХТ, 2019. – С. 2-3.
6. Табачишина М. Ю. Планувальні схеми та об'ємно-планувальні рішення висотних будівель [Електронний ресурс] / М. Ю. Табачишина, В. П. Ковальський // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. - Електрон. текст. дані. - 2018. - Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fbtegp/all-fbtegp-2018/paper/view/5349>.
7. Principles of Designing Optimized Dwelling Apartments in Small Scale by O. Heydaripour & S. Toomani. International Journal of Humanities and Cultural Studies, Vol 3 Issue 2, 2016.
8. Apartment Design Guide (PDF) NSW, 2015.
9. Загоруйко А. О. Аналіз об'ємно-планувальних рішень однокімнатних квартир багатоповерхових будинків у місті Вінниця [Текст] / А. О. Загоруйко, В. П. Ковальський // Збірник матеріалів Міжнародної науково-технічної конференції "Інноваційні технології в будівництві (2018)", 13-15 листопада 2018 р. – Вінниця : ВНТУ, 2018. – С. 236-239.
10. Акімов Н. А. Сучасні об'ємно-планувальні рішення при будівництві малоповерхових житлових будинків [Текст] / Н. А. Акімов, В. П. Ковальський // Збірник матеріалів Міжнародної науково-технічної конференції "Інноваційні технології в будівництві (2018)", 13-15 листопада 2018 р. – Вінниця : ВНТУ, 2018. – С. 202-204.

11. The Modern Living: 5 Key Aspects for Efficient Apartment Design (online article), 2023.
12. Ковальський В. П. Сучасні стилі архітектури [Текст] / В. П. Ковальський, М. О. Постолатій, Д. О. Войтюк // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Стратегія розвитку міст: молодь і майбутнє (інноваційний ліфт)", квітень-травень 2019 р. – Харків : Харківський національний університет міського господарства імені О.Б. Бекетова, 2019. – С. 136-138.
13. Ковальський, В. П. Соціальне та доступне житло: проблеми формування та фінансування [Електронний ресурс] / В. П. Ковальський, Р. В. Нідзельська, О. В. Слободянюк // Матеріали XLVIII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 13-15 березня 2019 р. – Електрон. текст. дані. – 2019. – Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fbtegp/all-fbtegp-2019/paper/view/7629>.
14. Вознюк І. М. Проблема енергозбереження та шляхи її вирішення у багатоквартирних житлових будинках [Електронний ресурс] / І. М. Вознюк, В. П. Ковальський, А. В. Ковальський // Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 27-28 квітня 2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020. – Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fbtegp/all-fbtegp-2020/paper/view/9539>.
15. Гурман Я. В. Вплив об'ємно-планувальних рішень на підвищення енергоефективності при будівництві зблокованих будинків [Електронний ресурс] / Я. В. Гурман, В. П. Ковальський // Збірник матеріалів Міжнародної науково-технічної конференції «Енергоефективність в галузях економіки України-2019», м. Вінниця, 12-14 листопада 2019 р. : електронне мережне наукове видання. – Електрон. текст. дані. – 2019. – С. 127–129. – Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/eggeu/eggeu2019/paper/view/8246>.

**Шмогуненко Вікторія Сергіївна** — студентка групи 1Б-24б, факультет будівництва і цивільної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: smogunenviktorija@gmail.com

**Ковальський Віктор Павлович** — канд. техн. наук, доцент кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет, email:kovalskiy@vntu.edul.ua

**Shmogunenka Viktoria S.** — student of group 1B-24b, Faculty of Construction and Civil Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: smogunenviktorija@gmail.com

**Kovalsky Viktor P.**— PhD, Associate Professor of Construction, Urban Economy and Architecture, Vinnytsia National Technical University, e-mail:kovalskiy@vntu.edul.ua